

fijałkowski

WIESŁAW JAN FIJAŁKOWSKI (1907–2000)

Wiesław Jan Fijałkowski urodził się 16 maja 1907 roku w Warszawie. Uczęszczał do gimnazjów im. Mikołaja Reja w Warszawie oraz im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie Lubelskim, gdzie uzyskał maturę w 1924 roku. Studiował przez rok w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, a następnie na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej, gdzie otrzymał dyplom inżyniera elektryka (1933).

W latach 1933–1939 pracował w Państwowym Instytucie Telekomunikacyjnym w Warszawie jako kierownik Działu Telegrafii, zastępca kierownika Wydziału Teletechniki, II zastępca dyrektora Instytutu oraz p.o. Dyrektora Instytutu w czasie oblężenia Warszawy we wrześniu 1939 roku. Podczas II wojny światowej był zatrudniony w warsztacie telekomunikacyjnym jako pracownik umysłowy, a po zakończeniu działań wojennych na Pradze, w październiku 1944 roku został dyrektorem Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego. W latach 1945–1947 był wiceprezydentem Warszawy, odpowiedzialnym za odbudowę gospodarki komunalnej. Pod koniec 1947 roku odszedł do Ministerstwa Obrony Narodowej, gdzie w stopniu pułkownika był zastępcą szefa Wojsk Łączności i kierownikiem katedry w Wojskowej Akademii Technicznej, a równocześnie dyrektorem Biura Wojskowego w Ministerstwie Łączności, gdzie następnie (1951–1953) został dyrektorem Departamentu Inwestycyjnego.

Od 1953 roku pracował na stanowisku zastępcy profesora w Politechnice Warszawskiej, gdzie już w poprzednim okresie prowadził wykłady z telegrafii i rozpoczął tworzenie Katedry Telegrafii. W 1956 roku obronił pracę kandydacką i został docentem. W latach 1962–1968 pracował w Międzynarodowej Unii Telekomunikacyjnej (*Union Internationale de Telecommunication* — UIT) w Genewie jako ekspert ds. regionu Afryki, przebywając w Akrze (Ghana) i w Addis-Abebie (Etiopia), następnie w Algierze jako dyrektor projektu i realizator budowy Narodowej Szkoły Telekomunikacji w ramach Funduszu Specjalnego ONZ. Po powrocie pracował na Politechnice Warszawskiej oraz w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Informatyki w Warszawie jako konsultant (1973–1975). Po przejściu na emeryturę w 1977 roku nadal prowadził aktywną działalność naukową.

Obszar jego specjalizacji naukowej i dydaktycznej obejmował teorie czwórników, tele-

Słowa kluczowe

- telegrafia
- telekopia
- transmisja danych
- teleinformatyka

F

grafię, telekopię, transmisję sygnałów w kanałach pasmowych, działanie sieci, informatykę, doskonalenie słownictwa, nauki społeczne. Rozwiązał wiele zagadnień naukowo-technicznych, doprowadzając do realizacji polskich pierwowzorów rozmaitych urządzeń, jak np.: telegrafii podakustycznej (1934), akustycznej telegrafii wielokrotnej (1936–1937), przekaźników polaryzowanych, telegrafii nadakustycznej (1938), odbiornika telegraficznego (1949), krajowego dalekopisu — wspólnie z Polskimi Zakładami Teletechnicznymi — oraz do przygotowania nowych usług: fototelegrafii (1937) i teleksu (1938). Za te osiągnięcia został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1938).

W okresie powojennym niewątpliwą zasługą Wiesława J. Fijałkowskiego było zainicjowanie krajowych prac nad nowoczesnymi rozwiązaniami telegraficznych urządzeń transmisyjnych i telegraficznej aparatury pomiarowej oraz nad metodami i urządzeniami do utrzymania sieci. Szczególnie doniosła w skutkach okazała się jego inicjatywa (1959) rozpoczęcia w Polsce badań nad transmisją danych oraz kontynuowane po powrocie z misji ONZ wielokierunkowe działania stymulujące rozwój teleinformatyki. Doprowadziły one do wdrożeń produkcyjnych i eksploatacyjnych oryginalnych rozwiązań i systemów, do pojawienia się wielu publikacji, do rozwoju wymiany międzynarodowej, a zwłaszcza do wzrostu liczebności i poziomu kadry badawczej i dydaktycznej.

Wiesław J. Fijałkowski był wychowawcą kilku pokoleń specjalistów łączności. W okresie przedwojennym opracował program kształcenia (1937) i wykładał teleografię w Liceum Teletechniki w Warszawie, w okresie powojennym prowadził zajęcia dydaktyczne dla studentów, a ponadto organizował kursy i studia podyplomowe dla czynnych zawodowo inżynierów i techników łączności (1957, 1961, 1968–1977). Wielokrotnie zabierał głos w prasie fachowej na temat szkolenia podyplomowego. Był autorem 4 skryptów i współautorem 2 poradników (1937 i 1974) z dziedziny telegrafii i teleinformatyki. Ponadto opublikował 45 autorskich i 6 współautorskich artykułów naukowych, był autorem 4 patentów z zakresu metod i urządzeń telegraficznych, a także książek: *Zarys telegrafii. Przekazniki telegraficzne* (PWN, Łódź–Warszawa 1956), *Elementy telekomunikacji alfabetycznej* (Wydawnictwo MON, Warszawa 1983), *Teletransmisja telegraficzna* (Państwowe Wydawnictwo Techniczne, Warszawa 1960), a także współautorem i redaktorem książki *Telekopia — technika*

przesyłania obrazów (Wydawnictwo MON, Warszawa 1963). Istotny wkład wniósł do rozwoju pojęć i słownictwa w dziedzinie aparatów telegraficznych oraz transmisji telegraficznych (1957–1960).

W jego działalności na arenie międzynarodowej dominował aktywny udział w pracach Komitetów Doradczych Międzynarodowej Unii Telekomunikacyjnej (Union Internationale de Télécommunication — UIT): Comité Consultatif International de Télégraphie (CCIT) i Comité Consultatif International de Telephonie (CCIT), połączonych w 1960 roku w Comité Consultatif International Télégraphique et Téléphonique (CCITT), oraz Comité Consultatif International des Radiocommunications (CCIR), a także International Standard Organization (ISO). Był autorem wielu dokumentów oraz 11 artykułów naukowych w oficjalnym czasopiśmie UIT „Journal des Télécommunications” (1956–1968), uczestnikiem ponad 20 konferencji oraz zgromadzeń plenarnych CCITT (1936–1968), wielokrotnie, jako kierownik delegacji polskiej, był także wiceprzewodniczącym Podkomisji 1/3 CCITT (1956–1960) oraz przewodniczącym XIV Komisji Studiów CCITT — Fototelegrafia (1960–1963). Był inicjatorem i organizatorem posiedzeń Komisji CCITT w 1937 i 1958 roku w Warszawie, przyczynił się znacznie do uzyskania przez Polskę prawa do emisji radiowej na falach długich. Zorganizował współpracę naukową Politechniki Warszawskiej z najważniejszymi uczelniami francuskimi w dziedzinie telekomunikacji — Écoles Nationales Supérieures de Télécommunication w Paryżu i Bretanii (1977–1989), doprowadził do zorganizowania Francusko-Polskiej Wyższej Szkoły Nowych Technik Informatyczno-Komunikacyjnych w Poznaniu. Uczestniczył we współpracy Politechniki Warszawskiej z wyższymi szkołami technicznymi w NRD. Był silnie zaangażowany w prace normalizacyjne prowadzone przez International Standard Organization. Do 1997 roku uczestniczył aktywnie, często jako organizator i autor referatów, w kilkudziesięciu krajowych i międzynarodowych konferencjach i sympozjach naukowych m.in. w konferencjach organizowanych corocznie przez Instytut Audiowizualny Telekomunikacji w Europie (IDATE) w Montpellier (Francja).

Zmarł w Warszawie 12 lipca 2000 roku. Został pochowany na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim.